

JASMIN IMAMOVIĆ

Jasmin Imamović, rojen leta 1957, se ukvarja s pisanjem romanov, novel, kratkih zgodb, esejev, scenarijev in radijskih iger. Ob književnosti ima v njegovem življenju pomembno vlogo tudi politika, trenutno je župan Tuzle, kjer živi in dela. Njegov prvenec, roman *Ubijanje smrti* (1994), in tudi njegov drugi roman *Nesmrtni jeleni* (1996), sta bila deležna številnih pozitivnih kritik v Bosni in na Hrvaškem. Njegova dela so bila prevedena v številne evropske jezike. V teh dneh izide pri Študentski založbi Litera njegova druga knjiga, prevedena v slovenščino, z naslovom *Oboževalec trenutka*.

Jasmin Imamović

Che Guevara

Zbujajo me golobi s podstrešja. Grulijo, vrtijo se, hodijo in kdaj pa kdaj prhnejo s krili. Z zaprtimi očmi vidim črno, rdeče, skoraj rumeno, odpiram oči ... Prostrana soba, visok strop, dolga žica in prevrnjen krožnik. S stekleno hruško. Na omari veliki lonci s cvetnimi listi vrtnic v vodi. V rokah občutim sladko slabost, odeja je prijetno težka in lepo mi je ležati buden. Skozi zaveso se prebijajo migetajoči snopi sonca in prahu. Neprestano se giba, obrača, trepetaja in se svetlika, ko ga svetloba nosi. Sončni prah prihaja do čiste preproge in premika njegove čačke. Nad pečjo na belo pobarvani steni rumenkast madež. Zagledam se vanj široko, globoko, in vidim jelena. Vsem sem govoril, pa so rekli: "Kaj ti je, to je madež." Potrebno pa je gledati malo dalj časa, kot v prazno, imeti oči široko odprte, dokler se oblike ne pomešajo, globoko dihati in v madežu "čakati jelena". Slišim babico, kako pripravlja zajtrk in prepeva ...

... Golubice bijela, što si nevesela ...¹

Stopam na širok hodnik, zastrt s preprogo. Velika steklena vrata so na stežaj odprta. Stopim na verando, okrašeno s številnimi zelenimi listi. Večji so temno zeleni, manjši pa svetlejši. Zaradi sonca se zdijo prosojni. V zavesi listov so vijolični in beli cvetovi. Težki listi se naslanjajo na izrezljano ograjo verande kot lasje na ovratnik. V ograji odprtine v obliki src. Skoznje kukaš, ko se skrivaš pred nekom. V tem malem srcu je prostora za celo dvorišče. Lepo vidiš kuhinjo, golobnjak, nasad vrtnic, brajde, tebe pa nihče ne vidi. Stric in Muhamed, ko ni deda, sedeta na ograjo in igrata kitaro ali se pogovarjata in nekaj smejeta, babica pa tega ne dovoli, ker se trga trta.

Večji sem od ograje. Naslonim se na ograjo s komolci in gledam stričeve golobe. Pogledujejo ven in vstopajo skozi odprtine na golobnjaku, tiščijo kljune v svoje perje, razpirajo repe in se

¹ Golobica bela, zakaj si nevesela ...

bleščeče belijo. V golobnjaku in okrog njega niso vsi golobi beli. Belih je bilo največ, kajti stric je imel navadne pertle, visokoletalce, pa tudi hlačarje z zelo dolgim perjem na nogah in popolnoma bele fluke s črnimi kljuni. Njegove jate letalcev, ki so redno letele, so v kratkem času bile le še majcene točke, ki so izginjale v nevidni višini. Med stričevimi letalci so bili tudi modri topoljani, rdečkasti in črno-tigrasti angleški tiplerji.

Gledam na strehi osamljenega fluka z imenom Che. V stričev golobnjak je prišel kot frenter, potepuški golob. Stric in drugi golobarji so bili navdušeni nad njegovim videzom. In res ima posebno bleščeče, belo, gladko perje, črn kljun in biserne, bistre, pametne oči. Ima tudi dvojno pero v repu, ki se nad korenem cepi, kar je pri golobih prava redkost. Okrog noge ima prstan srebrne barve, čisto pravi državni obroček. Nihče ni vedel, od kod bi lahko prišel. Stric mu je, kot vsakemu frenterju, z nitjo povezal krilo, da se navadi na njegovo podstrešje, potem pa so ga nekega jutra videli na strehi, kako s kljunom odvezuje nit, se osvobaja in izginja v višino. Tega pred njim ni nikoli naredil noben golob. Vsi so zaman čakali do teme. Golobarji so govorili nekaj v slogu: kakor prišel, tako odšel; frenter je frenter, golob pa se je vrnil po treh dneh in mirno pristal na strehi, kot da se je pod njo zvalil. Tega pred njim ni naredil noben frenter. Kot da je hotel pokazati, da se njega ne da zvezati in da on lahko leti boljše, višje in dalj časa od vseh. In da se, ko to želi, lahko vrne tudi po treh dneh in dveh nočeh letenja. Takoj so se razširile govorice, da on ni navaden golob. O tem lepem in pametnem potepuhu, frenterju, so golobarji govorili, otroci pa so širili nenavadne zgodbe. Nekoč se je, pravijo, na stričevo jato spravil skobec. Priletel je zvito, s soncem za hrbtom, in presenetil jato, ki se je vzpenjala. Na dvorišču je zavladata panika. Jata se je stisnila in zmanjšala svoj krog, skobec je krožil, potem pa se je en golob ločil od jate, strmoglavil proti zemlji in za sabo potegnil skobca. Skobec se je spustil, izginila sta za daljnimi in visokimi krošnjami topolov, medtem pa se je jati uspelo spustiti na streho. Med njimi ni bilo lepega frenterja. Pravijo, da so golobarji jokali za tem pametnim in nesebičnim golobom, vse dokler se čez nekaj ur ni pojavil na strehi golobnjaka. Dvorišče se je streslo od gromoglasnega aplavza. Stric in njegovi prijatelji so tako ploskali in se drli, da so zbudili in razjezili deda. Pridrvel je v spodnji majici in spodnjem delu pižame in jih vse nagnal z dvorišča. Za ploskanje in dedovo vpitje se frenter ni zmenil. Samo ponosno je vzdignil glavo, jo nekoliko nagnil nazaj in počasi šel skozi vrata golobnjaka. Tega dne so mu golobarji zaradi njegovega velikega poguma, nesebičnosti, pameti in lepote dali ime Che Guevara. Pozneje so ga skrajšano klicali Che.

Zazrt v slavnega Cheja nisem niti opazil, kdaj se je povzpela na streho in primaknila k njemu golobica. Prelepa bela tiplerka z majhnim kljunom in bleščečim perjem. Takoj ko je zagledal golobico, je začel ponosno hoditi in tiščati kljun pod svoje krilo. Ona je nepremično zrla vanj. Che je zamahnil s krili in pristal ob nasadu vrtnic, potem se sprehodil ob zidu kuhinje, ki ga ni videti zaradi golobnjaka, vidi pa se z verande. Priletela je za njim, se približala in začela iskati njegov kljun. On je obračal glavo, izmikal kljun, nato pa se

naglo in strastno prepustil poljubu. Dolgo sta se poljubljala, ona se je za kratek čas znašla pod njim, potem pa sta se kot pijana začela sprehajati v krogu in vlekla repa in krila po travi. Tako sta se šopirila nekaj minut, pogledala proti nebu in poletela, nenavadno mahajoč s krili.

Ded gre. Obrbit, nasmejan.

“Kaj delaš?”

“Gledam golobe.”

“Spet?”

“Ja.”

“Greva noter, babica je pripravila pito.”

Rad sem imel vonj pite s papriko in smetano, teknilo mi je vse, kar je babica pripravila. Po zajtrku, ko zadiši kava in dim dedove cigarete, sem zdirjal na dvorišče, kjer je bilo že polno stričevih prijateljev. Iz kuhinje se sliši Ray Charles, pred kuhinjo pa stric in prijatelji dvigajo uteži, boksajo s pravimi boksaarskimi rokavicami in se pogovarjajo o golobih.

Te poletne počitnice v Brčkem sem jutra preživljal na dvorišču, dneve pa ob Savi. Che in njegova golobica skorajda nista prihajala iz golobjaka, dokler se niso izvalili mladi. Potem sta izmenjaje se hranila svoje mladiče, piščeta, stric pa se je veselil novega, mladega Cheja. Vsi golobi so sedeli na jajcih ponoči, podnevi so na jajcih bile golobice, da bi lahko oni cele dneve skakali na druge samice. Che je tudi po tem bil poseben, drugačen. Golobarji so govorili, da on ne more drugače, saj ima tak značaj, nesebičen, pripravljen na žrtev in ljubezen, večjo od ljubezni, ki so jo lahko čutili navadni golobi. Sava je bila bistra, potapljal sem se in plaval bolje kot prejšnje poletje, vendar ne dovolj dobro, da bi se lahko meril z otroki s Save. To sem zdravil tako, da sem z njimi igral nogomet. Kajti oni so rasli ob Savi, jaz pa ob stadionu. Sava je Sava, Tušanj pa Tušanj.

In ko je prišel čas, da se vrnem v Tuzlo, se je zgodilo. Stric je spustil jato. Che je bil glavni. Ko so bili še na vidni višini, je okrog njih začel krožiti sokol. In sicer “srpo”, tisti s polkrožnimi krili. Vedeli smo, da bo Che nekaj poskusil. Ločil se je, odvrnil sokolovo pozornost od jate, strmoglavil proti zemlji, vendar ga je sokol dohitel, ga obvladal in odnesel proti gozdu ob Savi. Golobarji so stekli z dvorišča, žvižgali, kričali, sledili sokolu in Cheju, dolgo jih ni bilo, potem pa so se žalostni vrnili. Stric ni niti pogledal prispele, prestrašene jate, jaz pa sem odšel v sobo in jokal. Preden sem zaspal, mi je babica zamenjala blazino, mokro od solz.

V Tuzli sem ves čas spraševal po Chejevi golobici. Govorili so mi, da je najbrž v redu, da ne vejo, kot da oni vidijo vsakega goloba, zakaj toliko sprašujem ... Šele ob zimskih počitnicah, ko sem spet prišel v Brčko, sem izvedel resnico o izginotju Chejeve bele golobice. Po Chejevi nesreči dolgo ni zapuščala podstrešja, potem pa je nekega dne vzletela in se z veliko hitrostjo dvigala v višino. Nebo je bilo vedro in s pogledi so ji sledili, dokler se ni spremenila v točko, potem pa izginila, ko je dosegla za nas ljudi nevidno višino.

Prevedla Ivana Vinovrški